

Handlingsplan för LRF Västra Götalands arbete rörande offentlig upphandling av mat

- Beslut i regionstyrelsen 15 maj 2018

Målsättning

Vårt mål är att alla kommuner i länet och Västra Götalandsregionen upphandlar mat enligt nivån i svenska djurskydds- och miljölagar.

Aktiviteter i syfte att få en logisk upphandling till stånd

- Kommungrupperna är nyckeln till framgång. Kommungruppsordförandena, m.fl. förtroendevalda, ska informeras om vilket stöd kommungrupperna kan få från regionen. Tillfällen då detta ska ske är bl.a. vid stämman, ordförandeträffar samt vid andra möten med förtroendevalda.
- Regionförbundet ska proaktivt, i samverkan med Lokalproducerat i Väst, säkerställa att varje kommungrupp är informerad om tidpunkten för kommande upphandlingar.
- Regionförbundet ska årligen uppmärksamma regionstyrelsen, regionens utvecklingsnämnd om LRFs krav på regionens upphandling av livsmedel.

Aktiviteter i syfte att få befintlig logisk upphandling att fungera väl

- Kommungrupperna, särskilt dem i alla de kommuner som redan upphandlar logiskt eller som är i begrepp att börja göra det, ska informeras om det goda exemplet från Dalslandskommunerna.

Policy

Den offentliga upphandlingen av mat är både viktig och intressant för svenskt jordbruks utveckling, men inte i första hand kanaliserat via lokalt, nykooperation, småskaligt och nära utan framförallt genom de stora nationella aktörerna som Arla, Scan, Lantmännen etc. Det LRF begär av offentlig förvaltning i sin upphandling av livsmedel är en logisk upphandling, d.v.s. att den upphandlande parten skall ställa motsvarande miljö- och djurskyddskrav på de produkter de köper som det ställs på svensk matproduktion, vare sig mer eller mindre. Längre än så sträcker sig inte LRFs krav.

LRFs riksförbundsstämma 2013 beslutade på initiativ från LRF Västra Götaland att LRF ska lägga ett oeftergivligt krav om logisk upphandling som grund för alla sina övriga stimulansinsatser kring den offentliga måltiden.

Om den upphandlande parten vill ställa kvalitetskrav utöver nivån i den svenska lagstiftningen är detta såklart många gånger vällovligt och något LRF kan bejaka och samspela med. Men det är just bejaka det då handlar om och frågan är då frikopplad från frågan om logisk upphandling.

Om vi inte lyckas att tydliggöra vad vi kräver avseende offentlig upphandling spelar vi farligt med i tankevarven att det är närproducerat, småskaligt etc. som ska ta marknadsandelar om vi kan göra den offentliga upphandlingen logisk och rättvis. Men det handlar inte om att kunderna i offentliga förvaltningen skall gå från lågpris/import till premium, de skall ju gå från lågpris/import till svensk standard i enlighet med de detaljerade kraven som finns i svensk djurskydds- och miljölagstiftning.

Om ett framgångsrikt opinionsarbete kring kvaliteten på den offentliga måltiden i en bredare mening leder till att intresset för högkvalitativ mat ökar är det väldigt positivt och kan i förlängningen ge positiva effekter även på hela den övriga matmarknaden.

Ett gott västsvenskt exempel på hur man kan ställa logiska krav i offentlig livsmedelsupphandling

De stora grossister som oftast tar hem avtalen är drivna, med stora kontaktnät och vana vid att lämna anbud. Erfarenheten visar att det är ett omfattande problem att dessa grossister, även vid logisk upphandling, ofta levererar varor som producerats i strid med kravspecifikationen i upphandlingen. För att uppnå verkliga effekter för LRFs medlemmar räcker det därför inte att upphandlingen är logisk, intentionerna i upphandlingen måste också efterlevas.

Vi har dock ett bra exempel i Västra Götaland på hur dessa problem kan hanteras, de fem Dalslandskommunerna samt Säffle.

Dalslands kommunalförbund har gjort en uppföljning av vissa miljökrav på det avtal på livsmedel som just avslutades, baserad på statistik för levererade varor under avtalstiden. Resultatet blev inte riktigt så bra som kommunerna önskat, men var viktigt.

Resultatet av uppföljningen tog Dalslands kommunalförbund med sig in i sin nya livsmedelsupphandling, där de krävde in försäkran som ska visa att leverantören uppfyller kraven, samt vilka verifikat som styrker detta. De har också skärpt till avtalsdelen så att det straffar sig för leverantören, om kraven inte följs. Nedan följer några intressanta delar i avtalet som kopplar till kravspecifikationens fullföljande;

Utebliven leverans

Om en vara inte kan levereras måste detta meddelas och inte bara utebli. Beställaren måste ha möjlighet till alternativ leverans. Om alternativ leverans inte kan erbjudas har Beställaren rätt, efter att ha meddelat leverantören, att beställa motsvarande produkt och kvantitet hos annan leverantör. Merkostnaden för detta debiteras avtalad leverantör.

Leverantören ska ha rutiner för att säkerställa att de krav, kriterier och villkor som ställs i de olika kriteriedokumenterna för livsmedel kan upprätthållas under kontraktperioden.

Uppföljning kommer att ske minst en gång per år.

Om upphandlade varor ersätts med egna märkesvaror, har Beställaren rätt att häva detta avtal och/ eller leveransen. Kraven i förfrågningsunderlaget, diarie INK-13-0001 är avtalade och gäller under hela avtalsperioden vid samtliga avrop. Avvikelse från dessa är avtalsbrott.

Avvikande leveranser

Om en vara som levereras inte uppfyller de krav som ställs i upphandlingen och/eller de krav som ställs i artikelspecifikationen har Beställaren rätt att inställa betalningen.